

Лайчук Світлана Михайлівна,
*к.е.н., доц., доцент кафедри обліку і аудиту,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир, Україна*

Хрипко Аліна Сергіївна,
*магістрант,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ПОДАТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Існування будь-якого підприємства супроводжується сплатою податків, що впливають на фінансовий результат господарської діяльності. Неповне нарахування, недоплата податкових платежів, подання податкової звітності з запізненням, помилки при організації податкового обліку передбачають застосування санкцій, стягненням штрафів, пені з платників податку. Для цього необхідно оптимізувати суму податків, шляхом ефективної організації обліку.

Питання сутності податкового обліку та його місця в системі бухгалтерського обліку розглядали в своїх працях такі вчені, як О.В. Бондар, О.С. Бородкін, С.Ф. Голов, Є.К. Ковальчук, О.І. Малишкін, Є.В. Мних, В.М. Панченко, Ж. Рішар, Я.В. Соколов, Е.С. Хендріксен та інші. Проте залишаються відкритими питання щодо організації бухгалтерського податкових розрахунків на підприємстві.

Податковим обліком є впорядкована система збирання, узагальнення та передача інформації для визначення податкової бази при розрахунку податків на основі даних первинних документів.

Джерелом фінансування заходів, спрямованих на охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, підвищення рівня екологічної безпеки життєдіяльності природного середовища, є екологічний податок, що є загальнодержавним обов'язковим платежем, який сплачується з фактичних обсягів викидів, скидів, розміщення відходів у довкіллі.

При постійному зростанні ставок екологічного податку частка надходжень цього податку (1,7 млрд. грн. у 2017 році та 2,8 млрд. грн. у 2018 році) до державного бюджету (627,2 та 753,8 млрд. грн. відповідно) залишається незначною (0,3-0,4 %). При цьому в європейських країнах екологічний податок формує до 10% податкових надходжень [2].

Платниками екологічного податку є суб'єкти господарювання, юридичні особи, що не провадять господарську (підприємницьку) діяльність, бюджетні установи, громадські та інші підприємства, установи та організації, постійні представництва нерезидентів, включаючи тих, які виконують агентські (представницькі) функції стосовно таких нерезидентів або їх засновників, під час провадження діяльності яких на території України і в межах її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони здійснюються:

- викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;
- скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти;
- розміщення відходів (крім розміщення окремих видів (класів) відходів як вторинної сировини, що розміщуються на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання);
- утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені);
- тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк.

Екологічний податок сплачується за рахунок чистого прибутку підприємства, якщо воно порушує встановлені вимоги, такі як ліміти використання природних ресурсів або стандарти забруднення, чи здійснює несанкціоноване використання природних благ [1].

Ставки екологічного податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення залежать від найменування забруднюючої речовини, а також класу небезпечності.

У разі якщо під час провадження господарської діяльності платником податку здійснюються різні види забруднення навколишнього природного середовища або забруднення різними видами забруднюючих речовин, такий платник зобов'язаний визначати суму податку окремо за кожним видом забруднення або за кожним видом забруднюючої речовини.

Міністерством фінансів України не розроблено та не затверджено методики прогнозування надходжень екологічного податку до державного бюджету. Прогнозний розрахунок здійснюється на підставі пропозицій Державної фіскальної служби України та Міністерства енергетики та вугільної промисловості України без аналізу обсягів та видів (класів) забруднюючих речовин, розміщених відходів та утворених радіоактивних відходів. Немає також фактичної кількості платників екологічного податку, повноти нарахування та своєчасності сплати, погашення податкового боргу з цього податку [2].

Дослідження організації податкового обліку на підприємстві є одним із найважливіших наукових завдань, яке має вагоме практичне значення. Екологічний податок є державним інструментом реалізації економіки природокористування, він має сприяти зменшенню шкідливих викидів підприємств та збільшенню фінансування витрат на покращення екологічного стану. Неподання або несвоєчасне подання податкової декларації екологічного податку платником податків тягнуть за собою накладення штрафу.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Понад 50 відсотків суб'єктів господарювання у сфері поводження з відходами можуть провадити неконтрольовану діяльність – Рахункова палата [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=652>